

se, at den maatte være taget i de allersidste Dage — skønt den bevistlig var taget ca. 2 Maaneder i Forvejen, hvilket tydeligt fremgaar af det amerikanske Medlem af den belgisk-slesvigske Kommission Charles Haskins Bog: „Some Problems of the Peace Conference“. Og da den 3die Zone atterslettedes, kendte Hr. Bernhoft lige saa lidt hertil og maatte søge Bekræftelse paa et Reutertelegram fra Paris den 13. Juni. Først den 16. Juni 1919 — 5 Dage efter, at Beslutningen var taget i Firemandsraadet — indberetter Gesandten Opgivelsen af 3die Zone. Jeg tvivler ikke et Øjeblik om, at Kammerherre Bernhoft under de paa mange Maader yderst vanskelige Forhold uden Fredskonferencen har bestræbt sig for at faa den bedst mulige Underretning, blandt andet hos Direktør Laroche, der jo var Medlem af den belgisk-slesvigske Kommission. Men denne Kommission havde paa Trods af den danske Regerings Forestillinger og den tyske Regerings Modforslag enstemmigt vedtaget at opretholde Afstemningen i 3die Zone, og Ændringen foretoges uden Konference eller Forhandling med nogen som helst af denne Kommissions Medlemmer.

Det nævnte Telegram fra Hr. Bernhoft om, at „Le Temps“, ledende Artikel den 28. Maj var blevet meget ilde optaget i det franske Udenrigsministerium, da dette ansaa Internationaliseringstanken for ikke blot uopnaaelig, men skadelig, er Udtryk for Direktør Laroches noksom kendte, ogsaa af mig stærkt fremhævede Opfattelse — jeg har ikke lagt Skjul paa, at det var en saa fremtrædende Embedsmand som Monsieur Laroches Opfattelse. Det er afsendt umiddelbart efter Kammerherre Bernhofts Samtale med Hr. Laroche. Men jeg maa hævde, at Lederen i „Le Temps“ var skrevet af Herbette efter Konference med Generalsekretær Paléologue, Quai d'Orsays højeste Embedsmand, og skal i saa Henseende henvise til et Par Dage senere Telegram fra Professor Vinding Kruse, der fastslaar, at den omhandlede ualmindelig klart og bestemt formulerede Artikel ikke har vakt Misstemning i højeste franske Regeringskredse, men giver Udtryk for, hvad Frankrig gerne vil, hvis England støtter. Jeg tror ogsaa, at hvem der

kender og læser „Le Temps“ daglig, vil vide, at dette fra Quai d'Orsay inspirerede Organ neppe vilde udtale sig saa bestemt og klart, som her sket, uden at være i Kontakt med Udenrigsministeriet. Jeg antager, at Artiklen i alle Tilfælde var en Føler fra fransk Side overfor England.

Det ærede Medlem gaar ganske uden om min Paavisning af, hvorledes Situationen var, da Professor Vinding Kruse rejste fra København. Parallellerne fra Marienburg-Marienwerder og Øvre-Schlesien har jeg kun anført som Beviser for, at man har fortolket ligestillede Bestemmelser i Versailles-Traktaten paa forskellig Vis. Og hvad det øvre-schlesiske Spørgsmaal angaar, da kan det dog neppe være ukendt for dem, der med Opmærksomhed har fulgt dette Spørgsmaal paa dets mangfoldige skiftende Stadier, at mange forskellige Muligheder — derunder ogsaa Tanken om et midlertidigt internationalt Arrangement — har været drøftet af de interesserede Magter, forinden Løsningen blev den, der endelig blev truffet under Folkeforbundets Auspicier.

Paa eet Punkt synes det ærede Medlem at være enig med mig: naar jeg har udtalt, at hvad der havde kunnet opnaas i Sommeren 1919, viste sig uigennemførligt i 1920. Men naar det ærede Medlem rejser Spørgsmaalet om, hvad der var foreneligt med Danmarks Ære, saa skal jeg ikke komme ind paa en nærmere Drøftelse heraf med det ærede Medlem, fordi jeg er fuldkommen klar over, at dette vilde være ganske ørkesløst. Jeg har den Opfattelse, at Danmarks Ære krævede, at man i den daværende Situation ikke uden videre lod de Tusinder af Landsmænd falde, der under de vanskeligste Kaar gennem de Menneskealdre havde bevaret Troskaben mod Danmark; men jeg ved jo, at det ærede Medlem Hr. P. Munchs Opfattelse af Æresspørgsmaal er af en anden Natur, og det er derfor ganske overflødig at opholde sig yderligere herved.

Det ærede Medlem kom til Slut — og dette er for saa vidt af ulige større Interesse, som det drejer sig om Nutid og Fremtid og ikke kun om Historie — ind paa Forholdet i Fremtiden mellem dansk og tysk. De Slutningsbemærkninger, det ærede Medlem